

קונטרס

יש תקוה

יכניס חזוק עצום בלב הרחוקים והשבורים, ויגלה להם
פי אין שום יאוש בעולם כלל, ועדין יש תקוה
לאחריתם לשוב אליו יתברך.

★

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים,
ומאמרי חכמינו הקדושים מגמרא
ומדרשים וזהר הקדוש

★

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל
צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מֵינֵי אַפְנִים
בְּעוֹלָם, וְאִסּוּר לוֹ לִפְלֹ בְדַעְתּוֹ כָּלֵל, אֲלֹא
יָדַע שְׂיֵשׁ לוֹ תִּקְוָה, אֲפֹלוּ שֶׁכָּבַר נִפְלֵ
מִמָּקוֹם שֶׁנִּפְלֵ, אִסּוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ. וְדָבָר
זֶה לְמַד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁבְּשׂוּם פְּנִים
וְאִפְּנֵי אִסּוּר לְהִתְיַאֵשׁ, כִּי הֵיִאוּשׁ גְּרוּעַ
יֹתֵר מִכָּל הַחֲטָאִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְעַקֵּר כַּח
הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְלַכּוֹד אֶת הָאָדָם הוּא רַק
עַל־יַדֵי מִדַּת הֵיִאוּשׁ, כִּי תִכְףּוּ-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם
מִתְיַאֵשׁ, אֲזִי אֵין לוֹ כָּבֵר שׂוּם תִּקְוָה, חֵס
וְשְׁלוֹם, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ
בְּכָל מֵינֵי אַפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וַיִּוֹדַע שְׂאִין
שׂוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, אֲזִי יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה.
(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תצג)

קוֹנְטְרָס

יש תקוה

א.

רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הַכְּרִיז וְצָעַק בְּקוֹל גָּדוֹל "אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלָל" (קִיִּין שׁוּם יְאוּשׁ אֵיז גָּאָר נִיט פֶּאָר הַאֲנֵדִין), וּמִשָּׁף מְאֹד בְּאֵלוֹ הַתְּבוּת, וְאָמְרָם בְּכַח גָּדוֹל וּבְעִמְקוֹת נִפְלְאָה וְנוֹרְאָה מְאֹד, כְּדֵי לְהוֹרוֹת וּלְרַמֵּז לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְדוֹרוֹת, שֶׁלֹּא יִתְיַאֵשׁ עֲצָמוֹ בְּשׁוּם אִפֵּן שֶׁבְּעוֹלָם, אֲפֹלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מֶה וְאֵיךְ שֶׁהוּא, אֲפֹלוֹ אִם נִפְל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, מֵאַחַר שֶׁמִּחֲזֵק עֲצָמוֹ בְּכָל מֶה שֶׁהוּא יְכוֹל עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה לְשׁוֹב וּלְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ (עֵינן לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן חֶלֶק ב' סִימָן ע"ח), וְאֲפֹלוֹ מִי שֶׁהוּא, חָס וְשָׁלוֹם, בְּמִדְרָגָה הַתְּחִתּוֹנָה לְגַמְרֵי, וְאֲפֹלוֹ אִם מִנַּח בְּשִׂאוֹל תְּחִתּוֹת,

רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן אל יתיאש עצמו ויקים
 מבטן שאול שועתי (יונה ב), שירגיל עצמו לדבר
 אליו יתברך בלשון שרגיל בה, ויצעק ויבקש אותו
 יתברך שיחוס וירחם עליו להוציאו מהבוץ והלכלוך
 שנפל לשם, ויחזק עצמו במה שיוכל, כי גם הוא
 יכול לחזור אליו יתברך, ויש תקנה לאחריתו.

ב.

אחי היקר! אם אתה רוצה לשוב אליו יתברך
 באמת, עליך לזכר תמיד את דברי רבנו, זכרוננו
 לברכה, אשר צעק ואמר, שאין שום יאוש בעולם
 כלל, כי על כל אחד ואחד עוברות כל מיני מניעות
 ומרירות בכל יום ויום, שהתאוות והמחשבות הזרות
 והרעות רודפות אותו בכל עת, ובפרט בשעת
 התפלה, ויש לו יסורים גדולים מזה, ובפרטיות
 כשנופל בכל פעם בעברות חמורות ביותר, רחמנא
 לצלן, וקשה וכבד עליו לצאת מזה, עד שנדמה לו
 כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו לגמרי, מחמת רבוי
 מעשיו הרעים, והפגמים המגנים שפגם עד הנה, כנגד
 זה צריכים תמיד להזכיר עצמו בקול צעקתו של

אף-על-פי-כן יש לך עדין תקנה טובה לתקן הכל, כי כל זמן שהנשמה באפך עדין אתה יכול לתקן הכל, ולשוב אליו יתברך באמת, כי כל אדם כל זמן שהוא עדין חי על האדמה יש לו תקנה לתקן הכל, והעקר היא האמונה — שתהיה לו אמונה שלמה בהשם יתברך — להאמין בו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, ולידע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ועל-ידי אמונה יזכה להגיע אל מדרגה כזו שיזכה להכניע את הרע הבווער בו, כי עקר הכח לעמד נגד היצר הרע הוא על-ידי האמונה הקדושה שהיא כלל כל התורה הקדושה, כמו שכתוב (תהלים קי"ט): כל מצוותיך אמונה, ואמרו חכמינו הקדושים (מכות כ"ד): בא חבוק ודעמידן על אחת: וצדיק באמונתו יחיה, כי האמונה הקדושה מכניסה בו ידיעה בחדוש העולם — שיודע ומבין כי השם יתברך חדש את העולם יש מאין, אשר זהו עקר האמונה, וכן הוא מוציא מכח אל הפעל בכל יום ויום את הבריאה יש מאין, כי הוא מחיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה, ועל-ידי-זה מתגלה לו שעדין יש תקנה לתקן את הכל, כי אין שום יאוש בעולם כלל.

יש תקנה

ט

רַבְּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, "אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל"
וְכָל הַיָּמִים אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, הוּא צָרִיךְ
לְהִתְחַזֵּק, וּלְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מְחֻדָּשׁ, וְאֵל יִפֹּל בִּיאוּשׁ
וְזִקְנָה, רַק יִתְחִיל לְקוּוֹת מְחֻדָּשׁ בְּכָל פַּעַם, וְיִדַּע שְׁכָל
זְמַן שֶׁהוּא חַי לֹא תִקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל, וְעַל-כֵּן
אָחִי הַיָּקָר אֶפְלוּ שְׂאֵתָה בְּעִצְמָךְ יוֹדַע אֵת רַבּוּי פְּגָמֶיךָ
וְלִכְלוּךָ מַעֲשֵׂיךָ, וּכְבָר הַתְּחִלָּתָ בְּלִי שְׁעוֹר וְעַרְךָ הַרְבֵּה
פְּעָמִים, וּבְכָל פַּעַם אַתָּה נוֹפֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר אַף-עַל-פִּי-
כֵן עָלֶיךָ לְקוּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא לַעֲזֹב אֵת הַרְצוֹן
וְהַכְּסוּפִין כָּלֵל, כִּי יֵשׁ תִּקְוָה טוֹבָה לְאַחֲרִיתֶךָ, אִם לֹא
תַעֲזֹב עִצְמָךְ.

ג.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אֶפְלוּ שְׂכָבֵר
עָבַר עָלֶיךָ מָה שְׂעָבַר, וְעִבְרָתָ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַל
עֲבֻרוֹת חַמּוּרוֹת וְעִשְׂיֹת מַעֲשִׂים מְגִנִּים וּמְלַכְלָכִים, חַס
וְשְׁלוֹם, צָרִיךְ שְׂתַאֲמִין שְׂאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל,
וְאֶפְלוּ אִם רָצִיתָ לְהִתְגַּבֵּר כְּבָר אֶלְפֵי פְּעָמִים לְהִיּוֹת
אִישׁ כָּשֵׁר, וְלֹא עָלְתָה בִּידֶךָ, וְנִפְלַת לְמָה שְׂנִפְלַת,
אֶפְלוּ שְׂחִזְרָת וְנִפְלַת בְּעֲבֻרוֹת חַמּוּרוֹת, חַס וְשְׁלוֹם,

ד.

אהובי, אחי! ראה לחזק עצמך בכל מיני אפנים
 שבעולם, ואל תניח את עצמך לפל, אפלו אם אתה
 מנח לעת עכשו בעמק הטמאה שנפלת מרב עוונותיך
 וחסאיך, עליך לזכר מה שצעק רבנו, זכרונו לברכה;
 אין שום יאוש בעולם כלל, ועליך לזכר תמיד, כי
 השכינה בכל מקום, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך
 כלל, ועל-כן מכל המקומות הירודים והנפולים עדין
 יכולים לצאת ולחזור אליו יתברך, וחכמינו הקדושים
 אמרו (מדרש רבה, פרשת נשא, פרק ז', סימן ט'): חביבין
 ישראל, אף-על-פי שהן טמאין שכינה ביניהם, ואמרו
 (בבא בתרא כ"ח.): מלמד שהשכינה בכל מקום, ועל-
 כן אסור להתיאש בשום אפן שבעולם רק להרגיל
 עצמו תמיד לחשב ממנו יתברך ולהמשיכו אצלו,
 ומכל שכן כשזוכה גם לדבר עמו יתברך שאז בודאי
 יש לו תקנה נפלאה, כי איך שלא יהיה ירגיל עצמו
 לדבר עמו יתברך ויספר לפניו את כל לבו וכל מה
 שעובר עליו, ובודאי לא יעזב אותו השם יתברך.

ה.

ראה להחזיק מעמד, ותמיד תזכר את הכלל הזה, כל זמן שהאדם חי בזה העולם, עדין יש תקנה לתקן הכל, ואין שום יאוש בעולם כלל, העקר לא לפל בדעתו כלל, ולא תחלש דעתו בשום אפן שבעולם כלל, ואל כל זה תזכה רק על ידי תקף האמונה הקדושה — להאמין בו יתברך בתמימות ובפשיטות, שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, דבר גדול דבר קטן נעשה רק ברשותו יתברך הפרטית, ואין שום טבע ומקרה ומזל כלל, כי הטבע והמזל הם ברשותו יתברך, וכדיעות אלו תהיה רגיל לברח תמיד אליו יתברך, ומכל מה שרק עובר עליך לטוב או להפוך, לא תשבר כלל, רק תאמין כי עדין יש תקנה לתקן הכל, ואפלו שבין כך אתה נופל ונתלכלך בכל מיני חטאים ועוונות ופשעים ובכל פעם אתה רוצה לצאת מזה, ולא הולך לך רק אתה נופל יותר ויותר אף על פי כן אסור לך לעזוב את עצמך, וזכור תזכר כי אין שום יאוש בעולם כלל, ועדין יש תקנה לתקן הכל.

ו.

אחי היקר! חזק ואמץ, וראה להמשיך עצמך תמיד אליו יתברך ותבטח ברב רחמנותו וטובו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה): טוב השם לכל ורחמיו על כל מעשיו, כי הקדוש ברוך הוא מרחם על כל בריותיו, ובפרטיות על אלו אשר תמיד מסתכלים ומכונים את לבם אליו יתברך, עליהם גדולה ועצמה רחמנותו וטובו עד אין סוף, ועל-כן ראה להמשיך עצמך תמיד אליו יתברך, ותדבר ותשיח עמו יתברך בלשון שאפה רגיל בה, ותפרש את כל שיחתך לפניו יתברך, כאשר ידבר איש עם רעהו, ותתמיד בזה עד מאד, וזה יעזר לך לעבור על הכל.

ז.

אחי היקר! למה לך להיות תמיד כל כך בחלישות הדעת ושכירת הלב, מכל מה שעובר עליך?! מדוע לא תרגיל את עצמך לברח אליו יתברך, ולידע אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואיך שעובר עליך

— הכל ממנו יתברך ובידיעות אלו תתודע שבוראי יש תקנה לאחריה, וסוף כל סוף אם תהיה חזק באמונה בו יתברך, אזי תזכה לתקן הכל, כי אצלו יתברך הוא העקר אמונה כמו שגלה לנו רבנו, זכרוננו לברכה, ואמר (ספר המדות, אות אמונה, סימן ו'): על ידי אמונה האדם חביב להשם יתברך כאשר לבעלה, עין שם, ועל כן בזה שתאמין בו יתברך ותדע כי אין שום מקרה כלל, וכל מה שעובר עליך הכל בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, על ידי זה בעצמו תזכה סוף כל סוף לחזור אליו יתברך, ותדע כי עדין יש לך תקנה טובה לתקן הכל, אפלו כשכבר נפלת בחשך ואפלה, בטהום ובשאול תחתית ומתחתיו, ואמר רבנו, זכרוננו לברכה, (שם, סימן ג'): בראותך שנוי מעשה אל תאמר מקרה הוא, אלא תאמין כי זה השגחת השם יתברך; ועל כן כשאתה רואה שאתה נופל כל-כך, וקשה לך לצאת מהרע והחשך שגלפדת בהם, אף-על-פי-כן תחזק עצמך בכל מיני חזוקים שמלמדים אותנו הצדיקים האמתיים ולא תחלש דעתך, ולא יפל רוחך, ולא ישבר לבך, רק תמיד תאמין שיש לך עדין תקנה גדולה לתקן הכל, ובזה בעצמו תזכה אחר-כך לצאת מכל מיני ירידות

ונפילות וחשכות שנפלת בהם, העקר ראה לחזק עצמך באמונה פשוטה, ולדבר עמו יתברך, וזה יכניס בך תקוה ואחרית טובה לנצח את המלחמה בזה העולם, ולחזור בשלום בעולם העליון; אשרי המחזק עצמו בבטחון חזק, שעדין יש תקוה לאחריתו.

ח.

אחי! ראה לחזק עצמך, ואל תפל בדעתך משום דבר בעולם, כי רבים רחמיו יתברך, ואין שום יאוש בעולם כלל, ואל תאבה ואל תשמע לשום מחשבה, ולשום ברירה, שבאה ואומרת לך אחרת, ומראה לך כאלו אין לך מנוס ותקוה, תדע כי הכל שקר יסודו, כי הקדוש ברוך הוא מלא רחמים, והוא יתברך מחכה לאדם שיחזור אליו בתשובה אמיתית, ועד יום מותו יחכה לו — אם ישוב מיד יקבלו, ולא עוד אלא כל הסבובים שמסבבים עמה בכל יום מהשמים, הכל כדי שתחזור אליו יתברך; ועל-כן אל תתיאש עצמך בשום אפן שבעולם, והרגל עצמך להסתכל תמיד אליו יתברך, ותדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו, ותשפך את נפשך לפניו

יתברך, כי עקר התשובה הוא הודוי דברים —
 להתודות לפניו יתברך, ולומר לו: כזאת וכזאת
 עשיתי, אנא מחל לי, וירבה בזה כפי צחות לשונו,
 וזה עקר התשובה, וכיון שאדם עומד ומדבר ומתודה
 עמו יתברך, ומספר לפניו את כל מכאובי נפשו, יש
 לו תקוה טובה לתקן הכל, כי הכל תלוי כפי הדבור
 שמדבר אליו יתברך, ומקשר עצמו עמו יתברך.

ט.

צריך שתדע אהובי, אחי, כי מעלת הזוכה להיות
 מקרב אל הצדיק האמת זה אין לשער ולספר כלל; כי
 הוא מאיר בלב מקרביו ותלמידיו, אשר אין שום
 יאוש בעולם כלל, ומעלה ומגביה אותם בתכלית
 העליה, על-ידי שמאיר בהם אמתת מציאותו יתברך
 בתכלית הגלוי, עד שעל-ידי-זה יש פח בכל פר
 ישראל הזוכה לשמע בקול הצדיק האמת לעמד פנגד
 היצר הרע שלו וחילותיו, כי הצדיק האמת פותח את
 עיני המקרבים אליו שיזכו לידע מכחם, ואיך שאסור
 להתיאש עצמו בשום אפן שבעולם יהיה איך שיהיה,
 כי אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו

(עבודה זרה ג.): אין הקדוש ברוך הוא בא בטרחות עם בריותיו, לא בא על האדם אלא לפי כחו (מדרש תנחומא, פרשת תשא): ואין הקדוש ברוך הוא שולח מניעות לאדם אלא לפי כחו שיכול לשאת עליו (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מ"ו): כי אם לא היה כח באדם לעמד כנגד היצר הרע לא היה הקדוש ברוך הוא נותן לו יצר הרע כזה; ועל-כן כשיש לך יצר הרע חזק כל-כף, עליך לדעת כי בודאי יש לך תקווה טובה לצאת ולהנצל ממנו, וכמו שכתוב (בראשית ו'): ואליך תשוקתו, ואתה תמשל בו, ופרש רש"י, ז"ל: אם תרצה תתגבר עליו, עין שם, העקר שלא תתיאש עצמך, ואז בודאי תזכה להפוך את כל הירידות והנפילות לעליות גדולות; ועקר כלל החטאים והתאוות הרעות שהאדם נלכד בהם, חס ושלום, הוא רק מחמת שטות — שאינו יודע מכחו, עד שנופל למחין דקטנות ומתיאש עצמו, אבל הצדיק האמת מאיר אור ודעת כזו בתלמידיו ומקרביו, עד שהם יודעים מכחם, ומבינים כי עדין יש תקווה לאחריתם, ולא יתיאשו כלל בשום אופן.

י.

אהובי, אחי! ראה לא לפל אל תוך עצבנות
 (שקורין נערוויזקייט), אשר בדרך כלל באה, רק על-
 ידי יאוש — שמתיאש עצמו מחייו, חס ושלום,
 מדוע לא תזכר את כל החסדים הגדולים שכבר עשה
 עמך השם יתברך עד עכשו? וכודאי אם תזכר את כל
 מה שכבר עשה לך השם יתברך, תראה ותבין כי גם
 עכשו עדין יש תקנה טובה לאחריהך, לצאת מהצרה
 והפח יקוש שנפלת בו; ועל-כן אל תתיאש עצמך
 כלל.

יא.

צריך שתחזק עצמך בכל מיני אפנים ולא לאבד
 עצמך, כי חכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי, ברכות,
 פרק ט', הלכה א): כל זמן שאדם חי יש לו תקנה; על-
 כן עליך לדעת שמכל צרה ומכל מיני ירדות ונפילות
 וחשוך, עדין יכולים לצאת העקר לא להתיאש עצמו
 בשום אופן שבעולם. ראה להרגיל עצמך להיות תמיד
 עסוק, כי הבטלה מכנסת באדם יאוש ודפאון עמק,
 לא כן מי שהוא תמיד עסוק ואין לו שום פנאי פרגע,

הָאָדָם הַזֶּה אֵין לוֹ זְמַן לְהִתְיַאֵשׁ, וּבְזֶה שְׁתֵּהִיָּה תָמִיד
 עָסוּק, וּבְפִרְטוּיֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, תֵּהִיָּה לְךָ
 תְּקוּנָה טוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ (יְרוּשָׁלַיִם, קְדוּשִׁין,
 פָּרָק ד', י"א): הַתּוֹרָה מְכַבְּדָתוֹ וּמְשַׁמְרָתוֹ מִכָּל רַע
 בְּנִעְרוּתוֹ, וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתְקוּנָה בְּזַקְנוּתוֹ, כִּי בְּזֶה
 שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לֵהִיּוֹת תָּמִיד עָסוּק בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה, אֲזִי
 הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָה מְרַאֶה לוֹ אֶת פְּנֵיהָ, וְאֶת הַנֶּעֱם שָׁבָה,
 וְאֶת זִוְיָהּ, וְזֶה נוֹתֵן לוֹ אַחֲרִית וְתְקוּנָה תָּמִיד — בֵּין
 בְּנִעְרוּתוֹ וּבֵין בְּזַקְנוּתוֹ: עַל-כֵּן הָעֶקֶר רָאָה לֵהִיּוֹת
 עָסוּק בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, וְאֲזִי תֵּהִיָּה לְךָ תְּקוּנָה
 טוֹבָה לְתַקֵּן הַכָּל.

יב.

צָרִיף שְׂתַדַּע אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! כְּשֵׁם שֶׁצָּרִיכִין
 לְהַשְׁתַּוְּקֵק וּלְעֲלוֹת לְעוֹלָם מַעְלָה מַעְלָה, וְלֹא יִסְתַּפֵּק
 בְּמָה שֶׁכָּבֵר יוֹדַע וְזָכָה כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, כְּמוֹ-כֵן
 צָרִיף כָּל אָדָם לִידַע שֶׁגַּם לְהַפּוּף — כְּשֶׁנוֹפֵל לְמָקוֹם
 שְׁנוּפֵל, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא בְּדִיוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד
 מְאֹד, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵין לְמַטָּה מִמֶּנּוּ, אַף-עַל-פִּי-כֵן
 צָרִיף לַחְתּוּר וּלְבַקֵּשׁ עֲדִין אוֹלֵי יֵשׁ תְּקוּנָה, כִּי בְּאַמַּת

יש תקנה

אין שום יאוש בעולם כלל, כאשר צעק רבנו, זכרוננו
 לברכה, כמה פעמים, וכמו שכתוב (איכה ג'): צפוי
 מים על ראשי, אמרתי נגזרתי קראתי שמך ה' מבור
 תחתיות ופרש רש"י, שבזמן שבא אדם במים עד
 מתניו עדין יש תקנה, אבל אם צפו המים על ראשו
 אז אומר אבדה תקותי, אבל אני איני עושה כן אלא
 — קראתי שמך ה' מבור תחתיות, הינו שצריך
 להרגיל עצמו תמיד לדבר עמו יתברך ולבקש
 ולהתחנן לפניו ולא להתיאש עצמו כלל, בין בעליה
 — ידע שצריך לעלות יותר מעלה מעלה, ובין
 בירידה — ידע שצריך להתחזק עצמו ולא לפל
 בדעתו כלל יהיה איה שיהיה, כי עדין יש לו תקנה
 גדולה לתקן הכל.

יג.

צריך שתזכר היטב אהובי, אחי היקר! שאפלו
 אם כבר נפלת במקומות המטנפים והמלכלכים מרב
 זהמת מעשיך המגנים, אף-על-פי-כן אין שום יאוש
 בעולם כלל, כי גם במקומות האלו אף-על-פי שהם
 רחוקים ממנו יתברך, אף-על-פי-כן אם תחפש

ותחתור גם במקומות האלו את כבודו יתברך, ותצטער מאד מאד על גדל רחוקך ממנו יתברך, אז תתגלה לך אמתת מציאותו יתברך, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא מלא כל הארץ כבודו, ומה שאינך זוכה להשיג דבר זה, הוא מרב קלקול מעשיך ומחשבותיך הפגומות, עד שנדמה לך כאלו אבדה תקותך, חס ושלום, אבל אם באמת תצטער ותתחיל לחפש אחריו יתברך באמת, אז יתגלה לך שאין שום יאוש בעולם כלל, ועדין יש תקוה טובה לאחריתך, כי כל זמן שאין אדם מיאש עצמו מלדבר עמו יתברך, ולצעק אליו יתברך שירחם עליו, שיוציאו מהבוץ שנפל לשם, עדין יש לו תקוה טובה לתקן הכל ולעלות בתכלית העליה, על-כן אהובי, אחי היקר, ראה להחזיק מעמד ולעולם אל תניח את עצמך לפל, אפלו כשכבר נתלכלכת ונפגמת מאד, עדין יש תקוה טובה לתקן הכל, העקר תלוי כפי מדת החזוק שלך, וזה מעלת הצדיקים הגדולים, שגם עליהם עבר בזה העולם, אף מעלת גדולתם — שהיה בכחם לחזק עצמם יפה יותר; אשריהם ואשרי חלקם, ועל-כן ראה גם כן להתחזק ולא להניח את עצמך לפל בשום אפן שבועולם.

יד.

אהובי אחי! ראה להמשיך עצמך תמיד רק אליו
 יתברך, ואל תתפעל משום ברירה שבעולם יהיה איתך
 שיהיה, תמיד תזכר שיש לך תקנה טובה לתקן הכל,
 כי ידו של הקדוש ברוך הוא פרושה תחת פני
 החיות, כדי לקבל בעלי תשובה (פסחים קי"ט), ועל-כן
 אל תאבה ואל תשמע לשום ברירה הרוצה לקרר
 אותך, ולרחק ולנתק אותך ממנו יתברך, תלעג לה
 ותדע כי רחמנותו יתברך היא עד אין סוף, ועדין יש
 לך תקנה טובה לתקן הכל — אם רק לא תתיאש
 עצמך, פאשר הזהירו רבנו, זכרוננו לברכה, ביותר
 מיאוש, ואמר, שענין היאוש הוא עוד יותר גרוע מכל
 העברות שבעולם, כי כל זמן שהאדם יודע שיש לו
 תקנה, עדין יכול לתקן הכל, ולהפך את כל הירידות
 לעליות גדולות, אבל תכף ומיד כשרק מתיאש עצמו
 הוא עלול לבוא לכל הרעות שבעולם, והוא יכול
 לאבד עצמו לגמרי לדעת, שאז בודאי אין לו חלק
 לעולם הבא; על-כן עליך לדעת כי כל זמן שעדין
 אתה חי יש לך תקנה טובה לתקן הכל, ולא עוד,
 אלא שאתה יכול להפך את כל ירידותיך לעליות

גדולות עד מאד, ובזה שקלקלת בזה תתקן, אתה יכול להחזיר אלפים ורבבות נשמות ישראל בתשובה, ואת כל ירדותיך ונפילותיך אתה יכול להפך אל עליות נפלאות, כי במה שאתה קלקלת, ראה לתקן ולהאיר לאחרים את הדרך הטובה, איך לצאת מהבוץ שנפלו לשם. אחי, אחי! בזה שאתה תתעורר בתשובה ולא תאבד עצמך בשום אופן בזה תעורר עוד אלפים נשמות ישראל בתשובה; ועל-כן אל תהיה בטלן, וראה להכניס בך תמיד תקנה טובה, ואל תתיאש עצמך בשום אופן שבעולם, וזכר — כל זמן שאדם חי יש לו תקנה ואת ידיעה זו תכניס בכל בריה, והיא המצוה הכי גדולה — להאיר בכל בר ישראל — שעדין יש לו תקנה טובה לתקן הכל, כי בזה העולם כל אחד מסתובב במרירות עצומה וביאוש נורא, וכשפא אדם ומאיר בו פי עדין יש תקנה, בזה, הוא פשוט מחיה אותו; אשרי לו!

טו.

צריך שתדע אהובי, אחי היקר! כי עקר
שעשועיו יתברך הוא דיקא כשאלו הרחוקים

והשבורים חוזרים אליו, ואינם מתיאשים עצמם כלל, וזה נעשה על-ידי הצדיק הגדול במעלה נפלאה מאד, שהוא בחינת יששכר, שמכניס בכל בר ישראל את ידיעה זו — לידע כי יש שכר, הינו שמודיע לכל באי עולם אפלו להגרועים מאד, כי עדין יש שכר, כמו שכתוב (ירמיה ל"א) כי יש שכר לפעלתך ויש תקוה לאחרייתך, כי כשאדם נתרחק מהשם יתברך, חס ושלום, מכל שכן כשנופל לתאוות רעות ועברות, חס ושלום, אזי נשמתו בוכית וצועקת מרה בחינת (ירמיה ל"א): רחל מבכה על בניה מאנה להנחם, כי הנשמה נקראת רחל כידוע, ואי אפשר לה להתנחם, כי זה עקר צער השכינה — כשהנשמה מתרחקת ממנו יתברך, ונופלת אל תוף יאוש ודכאון עמוק, רחמנא לצלן, עד שחושב כאלו אבדה ממנו תקותו, חס ושלום, אבל הצדיק האמת הגדול במעלה נפלאה מנחם אותה ומעורר את הנשמה משנתה, ומכניס בה ידיעה זו, כי עדין יש שכר לפעלתך ויש תקוה לאחרייתך, שלא יתיאש עצמו כלל, ודוקא ממקום החשך והירוד שנפל לשם, דיקא משם עדין יכול לצאת, ומה גם להוציא את אחרים, ועל-פן אשרי מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיק האמת הגדול במעלה

נפלאה מאד שנקרא יששכר — שמאיר תקווה טובה
בכל בר ישראל, ולא יתיאש עצמו, חס ושלום בשום
אפן שבעולם.

טז.

צריך שתחזק עצמך, אהובי, אחי, גם ממקום
שאתה נמצא שם, ותתחיל לקנות אליו יתברך, ותדע
כי עדין יש לך תקווה לתקן הכל, כי רחמיו יתברך על
כל מעשיו ובפרטיות על אלו הממשיכים עצמם אליו
יתברך, עליהם גדולה רחמנותו יתברך עד מאד, כי
אצלו מאד מאד חשובה תשובה, כשאדם זוכה לחזור
בתשובה לפניו יתברך עד שאמרו חכמינו הקדושים
(מדרש רבה, פרשת בא, פרק י"ט, סימן ד') על פסוק (איוב
ל"א): בחוץ לא ילין גר, שאין הקדוש ברוך הוא
פוסל לבריה אלא לכל הוא מקבל, השערים נפתחים
בכל שעה, וכל מי שהוא מבקש להכנס יכנס, לכה
הוא אומר — בחוץ לא ילין גר, כי הקדוש ברוך
הוא סובל לבריותיו, עין שם ועל-כן אהובי, אחי
היקר אל תהיה בטלן כלל, ואל תתיאש עצמך, רק דע
לך שעדין יש לך תקווה טובה לתקן הכל, העקר ראה

להרגיל עצמך לדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל
בה, וזה עקר התשובה — לשוב אליו יתברך בכל
לכבו, ולא להתנאש.

יז.

אחי היקר! ראה להכניס בדעתך תמיד איך
שהוא אפלו שכבר נפלת למקום נמוך, ונכשלת בכל
מיני עברות, חס ושלום, עדין יש לך תקנה טובה
לתקן הכל, כי באמת אסור ליאש עצמו, חס ושלום,
אף אם תעה פשה אוכד, כי אין שום יאוש בעולם
כלל, וזה עקר התשובה — כשאינו מיאש עצמו
בשום אפן בעולם כלל, אף אם נפל למקום שנפל,
אף-על-פי-כן צריך שידע כי מלא כל הארץ כבודו.
וצריך לקיים — ואציעה שאול הנך, הינו שאפלו נפל
כבר בעמק השאול, עד שנדמה לו כאלו, חס ושלום,
לעולם כבר לא יצא משם, אף-על-פי-כן עליו לידע
— הנך — שגם שם נמצא השם יתברך, כי אין
בלעדיו יתברך כלל, ולכלי להתנאש עצמו כלל, וזה
עקר התשובה, וכל זמן שאינך מתנאש עצמך, עדין
יש לך תקנה טובה, שכל זה הוא מצות השבת אבדה

— כל זמן שאין יאוש עדין הוא בכלל השבה, שאף-על-פי שאבד אבדתו אינו מיאש עצמו, ומצפה שימצאנו, כי באמת אין שום אבדה בעולם, כי הכל בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, רק נעלם לפי שעה מעיניו, וכל זמן שאינו מיאש עצמו, עדין יש לו תקנה למצאו, וזה לא תוכל להתעלם, שנאמר על אבדת שורו או שיו — שאסור להתעלם מהם, רק השב תשיבם לו, וזה נאמר על הצדיק הגדול במעלה נפלאה מאד, אשר אצלו כל האבדות (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קפ"ח), וצריכים לבוא אליו לקבל את אבדתו, כי כל אחד על-ידי רבוי תאוותיו ועוונותיו מאבד אבדות מצד שרש נשמתו, כמו שכתוב (תהלים קי"ב): תאות רשעים תאבד, על ידי התאוות אובדים הרבה משרש קדשתו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ח) ועל כן כל זמן שתזכה להתקרב אל הצדיק הגדול במעלה נפלאה מאד ותאחז עצמך בו עדין יש לך תקנה טובה שתקבל חזרה אבדתך שהיא שרש קדשתך מה שאבדת על-ידי תאוותיך, ותזכה לשוב באמת בתשובה אמתית אליו יתברך; ועל כן ראה אהובי, אחי, לא להתיאש עצמך כלל בשום אופן שבעולם, ותאחז עצמך אצל

הצדיק הגדול במעלה נפלאה, המאיר בך שעדין יש
 לך תקוה טובה לתקן הכל.

יח.

צריך שתדע שידיעה זו — לידע שאיך שהוא
 עדין יש תקוה, ואסור להתיאש עצמו כלל, כל זה
 נמשך מהצדיקים הגדולים המקבלים מאוצר מתנת
 חנם, שממש הם משפיעים לכלליות ישראל ידיעה זו
 — שלא להתיאש, כי אצלו יתברך יש אוצר מתנת
 חנם, אשר משם נמשכת החנינה לכלם, כמו שאמרו
 חכמינו הקדושים (ברכות ז): וחנותי את אשר אחון,
 אף-על-פי שאינו הגון, אף-על-פי שאינו כדאי,
 ומאוצר מתנת חנם הנה מקבלים הצדיקים הגדולים
 במעלה נפלאה מאד מאד (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב',
 סימן ע"ח), וממש הם משפיעים את ידיעה זו לכל
 האנשים הפשוטים והרחוקים, עד שאפלו אלו שנפלו
 ונכשלו במה שנכשלו, גם עליהם הוא משפיע
 וממשיך ידיעה זו, ומאיר בהם שלא יתיאשו עצמם
 כלל, ועדין יכולים להתקרב אליו יתברך; ועל-כן
 אשרי מי שזוכה להתקרב אל הצדיקים הגדולים

במעלה נפלאה ונוראה מאד, שזוכים להשיג את המתנת חנם הזו, והם ממשיכים גם עלינו מאוחר מתנת חנם הזו; אשרי מי שמקרב אליהם, והם יגלו לו שעדין יש תקנה.

יט.

צריך שתכניס בעצמך היטב היטב ידיעה זו — שאין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו אם האדם הוא כמו שהוא, כל זמן שעדין זוכר את השם יתברך, ויש לו רצון לשוב אליו יתברך, אף-על-פי שזה כמה זמן אשר הוא כוסף לשוב אליו יתברך, ועדין לא זכה לתשובה, אדרבה פגם יותר, והוסיף חטא על פשע, חס ושלום, אף-על-פי-כן יחזק את עצמו בהרצון יותר ויותר, ותמיד יזכר כי עדין יש לו תקנה טובה לתקן הכל, וירגיל עצמו בכל עת לכסף ולהשתוקק להשם יתברך תמיד בכל עת ועל-ידי-זה בודאי סוף כל סוף יזכה לצאת משטיותיו, ויזכה בודאי לתשובה בלי ספק. ועליך לדעת אהובי, אחי היקר, כי דרך זו היא עצה טובה ונכונה לכל אדם שבעולם מגדול ועד קטן, הן צדיק גדול מאד או איש פשוט באמת,

הצריכים לצאת מדרגא לדרגא גבוהה יותר, והן האנשים הקטנים במעלה מאד, ואפלו המנחים בשאול תחתיים, המלכלכים במעשים רעים מאד, אף-על-פי-כן על-ידי שיכניסו בעצמם ידיעה זו — שעדין יש תקנה, ויחזקו עצמם בהרצון הקדוש אחריו יתברך, הכל יכולים לעלות מתכלית הדיוטא התחתונה עד רום המעלות; ועליך לדעת כי מעלת הרצון היא עולה עד אין סוף, כי בכל דבר ובכל עבודה יכול להיות בזה אחיזת הקלפות שלא יניחו אותו לקיים או לעשות, אבל הרצון הוא עולם החרות "אני רוצה לחזור אליך יתברך, ואני מאמין שעדין יש תקנה אפלו לגרוע כמוני". וכשתהיה חזק ואמין ברצונות חזקים, ותאמין באמת שאין שום יאוש, ועדין יש לך תקנה, על-ידי-זה סוף כל סוף תזכה לצאת מהבוץ, ולהכניס אל תוך הקדושה.

כ.

צריך שתחזק בדעתך אהובי, אחי היקר, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו שנפלת כבר בתכלית החשך, ואתה מזהם בכל מיני זממות, ואתה מלא

רחות רעים מעברות וחטאים ופשעים שעשית, ועברת, ובלית את ימי נעוריה, אף-על-פי-כן עליך לחקק היטב היטב בדעתך את דברי רבנו, זכרוננו לברכה, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, ועדין יש תקווה לתקן הכל אם יהיה חזק ואמיץ בדעתו יהיה איך שיהיה — שלא יחזר מאליו יתברך, ותמיד יצעק ויבכה אליו יתברך, שיזכה לצאת מהבוץ והלכלוך שנפל אליו, אז בודאי סוף כל סוף יזכה שכל עוונותיו יתהפכו לזכיות, ויזכה להפוך את כל הירידות והנפילות לעליות גדולות, ובלבד אהובי, אחי, שתהיה עקשן גדול — לידע שאסור להתיאש אפלו בהמצבים הכי קשים, ואפלו שכלם יאמרו לך אבד ממך מנוס, אתה תדע כי עדין יש תקווה.

כא.

צריך שתדע אהובי, אחי היקר! כי עדין יש לך תקווה טובה, אפלו שכבר נפלת ונכשלת במקום שנפלת ובמה שנכשלת העקר הרגל עצמך לדון את עצמך תמיד לכף זכות ואל תניח את היאוש שיכנס בך, כי מה אתה יודע מאיזה מקום אתה בא ונמשך?

ומאין גלגול נשמתך? ודרך מה היה עליך לעבר בזה העולם? ומאיזה מקום נמשכין עליך היצרים הרעים והמחשבות הרעות שלך? ! וכו', וכשתכניס ידיעה זו בדעתך אז תראה שאסור להתיאש עצמו בשום אופן שבעולם, כי מה אתה יודע מי אתה, ומהיכן נמשכת נשמתך, ומה עליך לתקן; על-כן חזק ואמץ לידע כי עדין יש תקנה לאחריתך, ובודאי אם לא תתיאש עצמך תזכה לצאת מהמקום הצר שנפלת ונשלכת שם, ועוד תזכה להוציא אלפים ורבבות נשמות מהבוץ שגם הם נפלו לשם, ורבנו, זכרוננו לברכה, אמר שאפלו בשאול תחתית יכולים להיות סמוכין אליו יתברך, אם לא יתיאש עצמו מהרחמים. ועל-כן ראה להיות תמיד לבקש ולהתחנן אליו יתברך שיחוס וירחם עליך, ויוציאך מהחשך והירידה והנפילה שירדת ונפלת לשם, ולעולם אל תניח את התפלה יהיה איה שיהיה כל ימי חיך, ואפלו כשכבר יתחיל להאיר לך, ראה להמשיך בעבודת התפלה והצעקה — להתפלל ולצעק אליו יתברך שיוציאך מהבוץ והלכלוך שאתה שם, כי פן ואולי אתה מטעה את עצמך, ואולי עדין אתה מנח בדמיונות, ואז כשתהיה חזק ואמיץ — להיות חזק בעבודת התפלה והבקשה

— לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וַיִּרְחַם
עָלֶיךָ, עַל-יְדֵי־זֶה יֵשׁ לְךָ תִקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל,
וּלְהַכִּיף הַכֹּל אֶל הַקְּדוּשָׁה, מְלַבֵּד אֶהוּבִי, אָחִי, שְׁלִבֵל
תִּטְעֶה אֶת עֲצָמְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כְּאֵלוֹ כְּבָר הַגְעַת לְאִיזוֹ
דְּרָגָא, וְאִזּוּ דִיקָא עַל-יְדֵי תַקְוָה הַרְצוֹן וְהַכְּסוּפִין
וְהַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת תִּרְאֶה אֵיךְ שְׂיִתְהַפְּכוּ כָּל
יְרִידוֹתֶיךָ, וְיֵאִיר עָלֶיךָ אֹרֹךְ יִתְבַּרֵךְ בְּאֹר נִפְלָא כְּשִׁמְשׁ
בְּצִהָרִים, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂתוּכַל גַּם לְהֵאִיר לְכֹל הָעוֹלָם
כְּלוֹ עִם אֹרֹךְ יִתְבַּרֵךְ, וְאֵל כָּל זֶה תִזְכֶּה אִם לֹא תִתְיַאֵשׁ
עֲצָמְךָ מִהֲרַחֲמִים, וְתִדַּע כִּי יֵשׁ תִקְוָה טוֹבָה לְאַחֲרִיתֶךָ,
וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹא רַחֲמִים תָּמִיד, וְהוּא מְקַבֵּל
אֶת כָּל הַשְּׂבִים אֵלָיו, אָמֵן וְאָמֵן!

תם ונשלם שבת לאל עולם!